

Länets gemensamma mediebänk

MEDIECENTER VÄRMLAND

SVERIGE OCH LANDSKAPEN

Det här temabladet ger dig tips om material som finns hos Mediecenter Värmland inom temat Sverige och landskapen.

Allt material är direktlänkat till www.sliplay.se/mediecentervarmland - ctrl-klicka på titeln och starta!

OM MEDIECENTER VÄRMLAND

Mediecenter Värmland är länets gemensamma mediebank!
Här kan alla medlemmar, från barnomsorg till vuxenfortbildning,
avgiftsfritt välja bland cirka 20.000 titlar.

Mediecenter Värmland tillhandahåller inköpt film, UR:s radio/tv-program, pussel & spel och robotar.
Hos oss kan du även beställa talböcker – vi har tillgång till mer än 100.000 böcker från Legimus.

HUR BESTÄLLER JAG?

Du hittar hela vårt utbud i vår internetkatalog www.sliplay.se/mediecentervarmland.

För att strömma eller beställa material via webben måste du skapa ett konto!
Har du några funderingar, ring oss på 010-833 10 60 eller skicka en e-post till
mcv@regionvarmland.se

OBS! Dina elever kan också göra konto på SLIPlay och strömma själva! (elewinloggning)

Gör så här för att skapa konto:

Gå till www.sliplay.se/mediecentervarmland. Klicka på "Bli medlem här". Fyll i dina uppgifter och klicka på "gå vidare". Du får nu en e-post med en länk som du ska följa. Där får du fylla i ytterligare några uppgifter samt välja lösenord. När du sparat är din registrering klar och så fort vi godkänt din registrering (under kontorstid) kan du börja använda ditt konto.

Du kan också välja något av de single-sign-on-alternativ som finns – ytterligare information om hur du gör hittar du [här!](#)

Dina elever kan också göra egna konton på www.sliplay.se/mediecentervarmland, och strömma programmen direkt i sina datorer, smartphones eller iPads. En annorlunda läxa kanske..?
De skapar sina konton på samma sätt som pedagogerna och när detta är klart måste du godkänna deras konto. Du hittar deras ansökningar under "elevregistreringar" på din SLI-Play-inloggning (under ditt namn). OBS! Godkänn bara de elever som är dina!

[Här hittar du en lathund för dina elever!](#)

Målgruppen är en rekommendation från oss och leverantören. Det är du som pedagog som avgör för vilka åldrar du vill visa filmen!

HELA SVERIGE:

Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige

Tecknad barnfilm som bygger på Selma Lagerlöfs klassiska saga.

Speltid: 82 min. **Målgrupp:** 5–9 år. **Utförande:** Strömmande.

Sveriges många sjöar – snabba fakta

Sverige har fler sjöar än Finland och i den här filmen får du lite snabba fakta om våra många sjöar.

Speltid: 2 min. **Målgrupp:** 5–12 år. **Utförande:** Strömmande

Vi lär oss om – Sveriges landskap och landsdelar

Sverige är ett stort och avlångt land som är indelat i mindre delar. I den här filmen ska vi titta på hur indelningen ser ut, och varför. Vi får bland annat veta att Sverige består av 25 landskap och att varje landskap har sin egen landskapsblomma och sitt eget landskapsdjur. Sedan går vi igenom de tre landsdelarna:

Götaland, Svealand och Norrland. Vad är en dialekt? Vad är ett landskapsvapen för något? Och vilken är den största av de tre landsdelarna? Det får vi veta i den här filmen! Det här är en film för elever i låg- och mellanstadiet när de läser om Sveriges landskap och landsdelar i ämnet geografi. Till filmen finns en handledning med bland annat diskussionsfrågor, fördjupningsuppgifter samt ett quiz!

Speltid: 11 min. **Målgrupp:** 7–12 år. **Utförande:** Strömmande

Spåren av Dinosauriernas tid i Sverige - utveckling och evolution

Det är svårt att tro det, men dinosaurier har vandrat runt i det som nu är Sverige. Vi beger oss ungefär 80 miljoner år tillbaka i tiden. Det var varmt, ungefär som vid medelhavet men fuktigt och med en frodig grönska. Ett grunt hav bredde ut sig i Skåne med öar och det är här spåren av jätteödlorna och dinosaurierna finns. I havet

simmade hajar och svanhalsödlor men värst var mosasaurien. Den var ett mellanting mellan ödla och krokodil. De var skickliga jägare med skräckinjagande gap med långa skarpslipade tänder. I ungefär 25 miljoner år varade mosasauriernas marina herravälde. Sedan försvann de under samma mystiska omständigheter som dinosaurierna. För 65 miljoner år inträffade något som fick evolutionen att slå in på en ny kurs. Vad är evolution? Hur blev dinosaurier fåglar? Hur såg det ut i det som nu är Sverige för 80 miljoner år sedan? Det får vi svar på i den här filmen.

Speltid: 14 min. **Målgrupp:** 7–15 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Norden – Sverige – Geografi och historia

Sverige har en unik fin natur med fina skogar, odlingsmarker, vattendrag och bergsområden. Filmen tar oss med runt i vårt intressanta avlånga land där vi ser olika slags klimat och naturtyper. Vi besöker våra stora städer och betydelsefulla platser i landet. De flesta av landets nära tio miljoner invånare bor i tätorterna. Vi tar oss också tillbaka i tiden och blickar in i en del av Sveriges historia från forntiden och framåt.

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** från 9 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Norden – Sverige – Politik och ekonomi

I filmen får vi reda på hur Sverige styrs och vilka näringar och stora företag som är betydelsefulla. Vi får också veta vilka som är de största näringarna och export- och importprodukterna. Filmen berättar om hur det fattiga Sverige blev ett rikt land och vad de flesta arbetar med idag. Idag får Sverige ta del av nya kulturer på grund av att människor från olika delar av världen har kommit hit. Kulturlivet är stort och varierat. Exempel på kulturpersonligheter är Selma Lagerlöf, Stieg Larsson och Alicia Vikander som representerar Sverige. Sveriges satsning på alternativa energikällor är exempel på landets engagemang för en hållbar utveckling.

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** från 9 år. **Utförande:** Strömmande.

Du vet väl att eleverna kan göra egna konton och strömma media?
Här hittar du en [lathund till elevkonto på SLIPlay!](#)
En annorlunda läxa kanske?

Sveriges nationaldag

Fram till 1983 hade Sverige - i motsats till de flesta andra länder - ingen nationaldag. Vi firade visserligen svenska flaggans dag, men någon riktig nationaldag var det inte och vi hade heller inte ledigt från jobbet. Men fr.o.m. 1983 "uppgraderades" flaggdagen till nationaldag och från 2005 är den även en röd dag i almanackan, d.v.s. en helgdag. Men varför just den 6 juni? Det började någon gång på 1800-talet då man ansåg att just den här dagen var värd att firas. Det var den 6 juni 1523 som Gustav Vasa utsågs till Sveriges konung. Det var också då som Kalmarunionen upplöstes och Sverige återigen blev ett fritt land.

Speltid: 12 min. **Målgrupp:** från 9 år. **Utförande:** Strömmande.

Vi lär oss om – Livet i skogen

Vilka slags skogar har vi i Sverige? Vilka djur och växter lever i Sveriges skogar? Hur ser ekosystemet i skogen ut? Vi lär oss om björnen, ekorren, myran, älgen och andra djur som lever i våra skogar. Vi tar också reda på skillnaderna mellan en lövskog och en barrskog - och vad ett kalhygge är för något. Kapitel: Inledning - Skogen - Barrskogen - Kalhyggen - Lövskog - Blandskogen - Sammanfattning

Speltid: 14 min. **Målgrupp:** 9–13 år. **Utförande:** Strömmande.

Världens länder i korthet – Norden – Sverige

I det här klippet besöker vi ett ishotell i norra Sverige och utforskar huvudstaden Stockholm. Vi upplever vacker svensk natur och får kanske se norrsken! Hur styrs Sverige? Vad exporterar landet och hur religiös är Sveriges befolkning? Varför firas Sveriges nationaldag den 6:e juni och varför kallas Göteborg för "Lilla London"? Det ska vi undersöka!

Speltid: 4 min. **Målgrupp:** 10–16 år. **Utförande:** Strömmande.

Sveriges stora naturtillgångar

Sverige är ett av världens rikaste länder, vilket till stor del beror på de enorma naturresurser som vi har tillgång till i vårt land. Framför allt skog, järnmalm och vattenfall. I filmen får vi följa frilansjournalisten Henry Rudbeck som tackade ja till att skriva en helsidesartikel om Sveriges naturtillgångar. Artikeln måste vara klar på fredag kl. 13.00! Hur ska han hinna det? Det blir en

spännande resa där Henry kastar mellan hopp och förtvivlan i sitt sökande av information. Under resan får vi lära oss vad förnybar energi är, om malm och mineraler och att skogen är vår största naturtillgång som täcker hälften av Sveriges yta. Idag tas nästan allt tillvara på i skogen. Det som förr fick ligga kvar i naturen, som stubbar, grenar och bark omvandlas nu för tiden till energi på kraftvärmeverken som sen används till uppvärmning av våra hus. Henry tar oss med till gruvor där man bryter malm och till ett av Sveriges största vattenkraftverk - Stornorrfor i Umeälven. Numera kan man också utvinna tallolja och blanda i dieselbränsle, vilket också minskar koldioxid-utsläppen och förbättrar miljön.

Speltid: 16 min. **Målgrupp:** från 10 år. **Utförande:** Strömmande.

Svenska vattendrag – till nytta och nöje

Allt vatten är på väg till havet och allt vatten på jorden befinner sig ständigt i rörelse. Vattnets kretslopp är evigt. Det finns tusentals åar, bäckar och älvar i Sverige, som alla är på väg till havet. Men vad är skillnaden mellan en å, bäck och älv och vad kommer ordet älv ifrån? Sveriges längsta älv är Göta Älv/Klarälven men jämfört med världens längsta flod, Amazonfloden, är den inte lång. För att kunna ta sig till och från Göteborg med båt från Vänern har man byggt en kanal

med slussar i Göta Älv. Det finns många kanaler i Sverige. Den mest kända är nog Göta Kanal. Vattnets forsande har genom tiderna utnyttjats på olika sätt, t ex för att flotta timmer. Men när upptäckten gjordes att forsande vatten kunde ge energi var det slut med flottningen. I de flesta älvar och åar i Sverige finns vattenkraftverk. Ett av de största är Stornorrfor i Umeälven. Det ger så mycket el per år att det räcker till att värma upp 100 000 villor.

Speltid: 16 min. **Målgrupp:** från 10 år. **Utförande:** Strömmande.

Sveriges Nationalparker

2009 fyllde den svenska nationalparken 100 år. Sverige blev det första landet i Europa att inrätta nationalparker. Det var ett initiativ av både vetenskapsmän och naturvetare som såg det moderna samhället ta form och insåg att man borde värna den svenska naturen eftersom oersättliga värden höll på att gå förlorade. Bland förebilderna fanns t.ex. Yellowstone i USA. Idag har Sverige 29 nationalparker från norr till syd och bland de mest kända märks Abisko och Sarek i norr, Tiveden i Mellansverige och Söderåsen i Skåne - nationalparker som vi besöker i den här filmen. Produktionsår: 2009.

Speltid: 17 min. **Målgrupp:** från 10 år. **Utförande:** Strömmande.

Östersjön

Visste du att Östersjön är världens största hav med bräckt vatten? I den här filmen ska vi lära oss varför, och vad bräckt vatten är för något. Vi diskuterar miljöpåverkan och vilken inverkan föroreningar har på Östersjöns situation. Vi går igenom begrepp som innanhav, övergödning, algbloomning, bottendöd och överfiske. Vi går också igenom vilka länder som delar på

Östersjöns kust och vad Helsingforskonventionen är för något!

Speltid: 13 min. **Målgrupp:** från 12 år. **Utförande:** Strömmande.

Gilla oss på Facebook!

Där berättar vi om nyheter och tipsar om aktuella filmer!

www.facebook.com/MedicenterVarmland

Radioprogram

[Hamnskiftarens resa](#)

En äventyrsserie som beskriver Sverige och de 25 landskapen. Serien har utgångspunkt i geografi men är även användbar i ämnen som historia, svenska och naturkunskap. Bland annat behandlas geografiska begrepp, de fyra väderstrecken och hur man läser kartor. Pojken Jim är en så kallad hamnskiftare - en människa som kan förvandla sig till olika djur. Hans syster

har en allvarlig sjukdom och därför ger han sig ut genom landet i jakt på ett botemedel. Ett äventyr fullt av magi, gåtor och övernaturliga väsen.

Speltid: 11x15 min. **Målgrupp:** 10–12 år. **Utförande:** Strömmande.

GÖTALAND

[Svenska städer: Göteborg](#)

Sveriges näst största stad har kallats *Lilla London* - trots att den ligger i Sverige...

I det här utbildningsklippet får du lära dig fakta om Göteborg. Vi tittar bland annat närmare på stadens geografi, samt dess betydelse som handels- och sjöfartsstad. Du får bland annat lära dig att Göteborg har legat på flera platser genom historien och att staden fyllde 400 år 2021!

Till detta utbildningsklipp finns manus, handledningar, minilektion och quiz!

Speltid: 4 min. **Målgrupp:** 8–12 år. **Utförande:** Strömmande.

[Svenska städer: Malmö](#)

Sveriges tredje största stad brukar kallas "parkernas stad" och här talas över 100 språk! Svenska städer: Malmö tittar närmare på vad som utmärker Malmö. Du lär dig bland annat om stadens historia och hur närheten till övriga Europa påverkar staden. Utbildningsklippet tar även upp några av de utmaningar som det snabbväxande Malmö står inför. Till detta

utbildningsklipp finns manus, handledningar, minilektion och quiz!

Speltid: 6 min. **Målgrupp:** 8–12 år. **Utförande:** Strömmande.

Svenska städer: Visby

Staden Visby hittar du på ön Gotland i Östersjön. Det är en av Nordens äldsta städer, som sedan 1995 står med på UNESCO:s världsarvslista. I utbildningsklippet tittar vi närmare på vad som är unikt för Visby. Klippet undersöker bland annat hur det geografiska läget har haft stor betydelse för stadens utveckling. Och berättar om vad Hansan var. Till detta utbildningsklipp finns manus, handledningar, minilektion och quiz!

Speltid: 6 min. **Målgrupp:** 8–12 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – Götaland

Götaland är en av Sveriges tre landsdelar. Här finns nästan hälften av Sveriges kommuner, 140 stycken, och här bor nästan hälften av Sveriges invånare, nära 5 miljoner människor. Här ligger Sveriges andra och tredje största städer - Göteborg och Malmö. Filmen är en översiktsfilm och berättar i korthet om Götalands platser, historia, levnadsvillkor, natur och näringar. Vi gör korta besök på olika platser som Göteborg och Malmö, våra största sjöar Vänern och Vättern och Götalands slätter.

Speltid: 19 min. **Målgrupp:** från 9 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – landskapet Dalsland

Djupa skogar, fjäll, bördiga slätter, vita stränder, sjöar, hav och skärgårdsnatur - det är Dalsland! Dalsland är landskapet som kallas ett Sverige i miniatyr. Här finns nästan hela Sveriges varianter av natur inom ett par mils radie. Det är ett av de minsta landskapen med bara en stad - Åmål. Idag är Dalslands kanal och akvedukten i Håverud det största besöksmålet. Många industrier har försvunnit men ersatts av en turistindustri som säljer den orörda naturen. Vi träffar ungdomar som berättar vad man gör på fritiden i Dalsland och vi får veta hur den typiske dalslänningen är.

Speltid: 15 min. **Målgrupp:** 7–12 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – landskapet Blekinge

Blekinge kallas Sveriges trädgård men landskapet är mycket mer än så. Här finns allt från en intressant historia med en av Sveriges första bosättningar med en nyupptäckt guldskatt till innovationer inom försvarsindustrin. Blekinges kultur bidrar med hårdrock! Följ med på en intressant resa genom det vackra landskapet. Här åker vi med olika båtar i öst-västlig riktning och besöker de unika städerna. Vi ser hur Blekinges naturtrappa påverkar landskapet. De olika naturförhållanden bidrar till ett landskap med olika ansikten som påverkar valet av näringar. Vi får följa med ungdomarna som tänker sig en framtid inom flottan, vi träffar entreprenörer inom viltvård och turism. Vi tas med till norra Europas största viltpark! Dessutom försöker vi oss på flugfiske i världsberömda Mörrumsån. Men hur går det med Blekinges fiskeindustri? Hur kan Blekinge vara litet men betydelsefullt på samma gång? Vad är det som håller Blekinge igång?

Speltid: 14 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – landskapet Halland

Flickan Lova tar sig fram på cykel för att upptäcka landskapet Halland. Förutom de fyra kända åarna, där man bland annat fiskar landskapsdjuret lax upptäcker hon på sin tur olika naturtyper. Kring åarna har städerna vuxit upp. Utanför Halmstad hittar hon Tylösands populära badstrand med Livräddareskolan. Falkenbergs kända Tullbron anses vara en av

Sveriges vackraste broar. På Varbergs fästning finns den medeltida Bockstensmannen som har en spännande historia. Hallands största näringar är jordbruket och fisket. Men vi besöker också två olika glassfabriker och en odlare av specialmorötter. Lova upptäcker att landskapet Halland är mycket närodlat, härodlat och miljövänligt.

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – landskapet Östergötland

Vi får njuta av landskapets vackra natur med slätter och skogsområden samt uppleva djurlivet på Kolmården. Vi får se Sveriges största potatisplockarmaskin och det globala företaget SAAB:s senaste innovationer. Vi får även höra om hur det kan vara att leva i Östergötlands skärgård. Vi följer med Lisa och hennes kompis Angelica på jakt efter historiska språk och vi blir

även bjudna på en flygtur över landskapet. Östergötland är unikt - men hur? Är det Göta kanal som är speciellt? Eller är det de sällsynta blommorna? Är det landskapsrätten raggmunk som har det lilla extra? Eller är det dialekten? Speaker är komikern och östgöten Anders Johansson.

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – Landskapet Småland

Den här filmen handlar om landskapet Småland. Vi får veta hur landskapet ser ut och vilka naturtyper som är vanligast. Vi får också veta vad som karaktäriserar Jönköping, Kalmar och Växjö. Nils Dacke berättar om sitt uppror mot Gustav Vasa. Dessutom får vi följa med några barn som testar glasblåsning och Dreamhack. Vi besöker också olika företag i Småland som är entreprenörer inom sin bransch. Vilka historiska händelser i Småland är viktiga för Sverige? Varför producerar man trähus här? Vad är Gnosjöanda? Vilka intressen är typiska? Vilka insatser görs för en hållbar utveckling i Småland?

Speltid: 18 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – Landskapet Öland

Öland är det minsta av Sveriges 25 landskap och brukar kallas för solens och vindarnas ö. Trots det korta avståndet skiljer sig ön markant från det svenska fastlandet. Här finns en mycket säregen natur med allt från långa sandstränder och stora skogar, till milslånga slätter och ett unikt växt- och djurliv. Varje år passerar drygt två miljoner turister över Ölandsbron för att ta del av allt ön kan erbjuda. Även vår kungafamilj besöker varje sommar sitt älskade paradiset, Sollidens slott. På södra ön finns det vidsträckta Alvaret och ett av Sveriges bördigaste odlingslandskap. Här odlas bland annat potatis, bruna bönor och lök i det mycket varma och gynnsamma klimatet. Till fågelstationen i Ottenby kommer fågelskådare från hela världen för att se unika fågelarter som mellanlandar på den södra udden. Den öländska guiden

Jenny tar oss med till den märkliga Trollskogen och på en av landets största djurparker träffar vi ett gäng mycket närgångna och nyfikna lemurer. Magnus och Norbert visar oss hur de gör handgjord choklad med högsta kvalitet på Ölands chokladfabrik. I Eketorp på sydöstra ön har man byggt upp en kopia av en borg från 300-talet. Här kan besökare själva uppleva hur det var att leva på järnåldern och medeltiden.

Speltid: 16 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – Landskapet Bohuslän

I Bohuslän har man alltid nära till havet. Fiskenäringen är viktig för landskapet. Många turister kommer hit på somrarna för att besöka de gamla fiskelägena och njuta av naturen. Det finns flera städer längs med den klippiga kusten som till exempel Lysekil och Strömstad. Uddevalla är en stad som ligger inne i landet. Därifrån kan man lätt nå havet via en av de många fjordarna.

Norr om Strömstad gränsar Bohuslän till Norge. Många norrmän kommer till Sverige för att handla billigt. Därför har man byggt stora köpcentra i och runt Strömstad. Göteborgs Kex tillverkas i Bohuslän och i filmen får du se hur de tillverkas. Det har bott människor länge i Bohuslän. Detta vet vi då det finns gott om hållristningar här, bl.a. i Tanum. På medeltiden var Bohuslän norskt. Då byggdes Bohus fästning av den norske kungen Håkon för att försvara sig mot Sverige. Visste du att det finns hajar i Sverige? På Havets Hus i Lysekil kan man bland många fiskar också titta på pigghajen. Vi besöker också Nordens Ark som är en djurpark för utrotningshotade djur. Vi får också höra om Kynnefjäll där man under flera år kämpade för att bevara Bohusläns vildmarksområden.

Speltid: 19 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Du vet väl att eleverna kan göra egna konton och strömma media?
Här hittar du en [lathund till elevkonto på SLIPlay!](#)
En annorlunda läxa kanske?

De yttersta barnen – Minja på Koster

Minja bor längst ut i väster i Sverige, på ön Sydkoster i Bohuslän. Här finns det stora havet Atlanten, klippor och stränder. Minjas favoritplats är den hemliga stranden. Den kallas så för att den är ligger lite undangömd och vägen dit är krånglig. Men det finns något som förstör de fina stränderna på Koster, och det är skräpet. Tillsammans med sina klasskompisar tar Minja

reda på vad det ligger för skräp på stränderna och hur det hamnar där.

Speltid: 9 min. **Målgrupp:** 6–9 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – Landskapet Västergötland

Vi får veta hur landskapet ser ut och vilka naturtyper som är vanligast. Vi får också veta vad som händer i de olika städerna. Dessutom får vi följa testgruppen som testar olika saker i Västergötland. Hannes tar också med oss på företag som är entreprenörer inom sin bransch och som strävar efter en hållbar framtid. Vilka historiska händelser i Västergötland är viktiga för

Sverige? Vad är det som gör att man producerar så mycket mejeriprodukter här? Varför har man byggt en moské i Göteborg? Hur gör de som bor i Västergötland för att behålla sitt vackra landskap? Hur förändras Västergötland?

Speltid: 17 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – Landskapet Skåne

Många tror att landskapet Skåne är platt som en pannkaka. Bara himmel, hav och blandsäd. Men det är inte hela sanningen. Här finns alla svenska naturtyper. Utom fjäll! I filmen får vi träffa bonden på Knutsgården, forskaren på Ideon, fiskaren i Simrishamn, guiden på Glimmingehus, industriarbetaren på Kiviks Musteri, Nils Holgersson och Kalle på Spången. Vi får även veta en del om den skånska historien, det nya mångkulturella Malmö, järnvägsnätet i Hässleholm, Trelleborg hamn och forskarbyn i Lund. Och vi får se det typiskt skånska som slott, bokskog, åkerlandskap och mycket, mycket mer...

Speltid: 17 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

De yttersta barnen – Erik i Västra Torp

Erik bor i Skåne i byn Västra Torp nära Smygehuk, som är Sveriges sydligaste plats. Eriks favoritplats är jägartornet. Där syns man inte, men man ser bra och man kan se långt ut över åkrarna. Eriks familj odlar bland annat vete, sockerbetor, raps och klöver. Något Erik undrar över är hur jorden de odlar på mår. Tillsammans med sin bästis Bea gör han experiment som visar på hur jorden mår.

Speltid: 9 min. **Målgrupp:** 6–9 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – Landskapet Gotland

Gotland är landskapet med en helt unik natur och historia. Här finns de omtalade och märkliga raukarna, det milda klimatet och det karaktäristiska strama landskapet som inte liknar något annat i Sverige. Gotland har en lång historia och här har många blodiga slag och strider utkämpats. Redan under stenåldern var ön befolkad och under vikingatiden var Gotland

ett av de mest betydelsefulla och rikaste områdena i Europa. Vi får uppleva spännande platser som till exempel Visby, som finns med på Unescos världsarvslista. Här arrangeras den årliga medeltidsveckan och vi får uppleva en äkta medeltidsmarknad. På Fårö spelade den världsberömde filmregissören Ingmar Bergman in flera av sina filmer, och på Bergmancenter förvaltar man hans konstnärskap och gärning inom svensk film. I en av världens största och modernaste fabriker i Slite tillverkas enorma mängder cement som utvinns ur den kalkstensrika marken. Ingen kan undgå alla de tusentals får som betar på de örtrika hedarna. Men på Gotland kallas fåren inte för får, utan för lamm. Gotland är även känt för sitt konsthantverk. Vi gör ett besök på det äldsta krukmakeriet och besöker också ett glasblåseri där man fortfarande gör handgjort glas på samma sätt som för 100 år sedan. Gotländskan Linda guidar oss genom filmen.

Speltid: 15 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

De yttersta barnen – Zander på Gotland

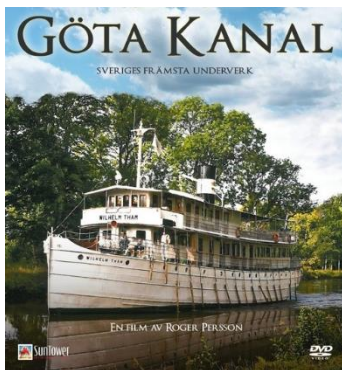
Zander bor på ön Gotland, långt österut i Sverige. Hans största intresse är fågelskådning. De senaste två åren har det varit torka på Gotland. Det har varit mindre tryck i kranarna och ibland har man inte kunnat spola i toaletten. Zander tar reda på hur mycket mer vatten som behövs på Gotland för att det ska bli normala vattennivåer.

Speltid: 9 min. **Målgrupp:** 6–9 år. **Utförande:** Strömmande.

Västkusten – en bit av Sverige

Ciceronen Andreas guidar oss mellan olika platser i landskapen Bohuslän, Västergötland och Halland. Vi utgår från Göteborg och vi besöker fyrön Vinga utanför Göteborg där poeten och vissångaren Evert Taube växte upp. På gränsen mellan Skåne och Halland ligger Hallandsåsen. Från toppen av åsen ser man ända till Laholmsbukten, där Sveriges längsta sandstrand ligger. Här mynnar också Nissan, en av Hallands fyra åar ut. Vi får se hur det går till att tillverka ädelost/mögelost i Kvibille. Vi får följa med en fiskebåt från Träslövsläge när de fångar havskräfter samt lär oss om Gullmarsfjorden, Sveriges enda riktiga fjord. I Varberg finns Bockstensmannen och i Kungshamn i Bohuslän tillverkas fiskbullar i olika storlekar. I Bohuslän finns hållristningarna i Tanum som finns på Unescos världsarvslista. Vi avslutar med Gothia Cup i Göteborg.

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** från 10 år. **Utförande:** Strömmande.

[Göta kanal – Sveriges största underverk](#)

Göta kanal är ett av de absolut största byggnadsprojekt som genomförts i Sverige. Kanalen sträcker sig från Sjötorp vid Vänern till Mem vid Slätbaken och är drygt 19 mil lång i sina grävda delar. Kanalen har 58 slussar för att klara landhöjningarna. Redan på 1500-talet förslog den omtalade biskopen Brask i Linköping att en båtled skulle anläggas tvärs genom Sverige, men hans projekt blev aldrig verklighet. Ett projekt kallat Svea kanal kom en bit på vägen och bär idag namnet Hjälmare kanal, men det blev heller aldrig färdigställt i sin planerade omfattning. Det var först när Baltzar von Platen lade fram

planerna på Göta kanal som ett storskaligt projekt där Östersjön förbands med västerhavet kunde förverkligas. Göta kanal tog 22 år att bygga och 58 000 indelte soldater grävde hela kanalen för hand. Det är om resultatet av denna enastående bedrift som den här filmen handlar. Det som kom att bli Sveriges största underverk.

Speltid: 30 min. **Målgrupp:** från 10 år. **Utförande:** Strömmande.

[Kort om – Göta Kanal \(kortversion av ovanstående film\)](#)

Göta kanal tog 22 år att bygga och är ett av de största byggnadsprojekt som genomförts i Sverige. Det är denna enastående bedrift som den här filmen handlar om.

Speltid: 9 min. **Målgrupp:** från 5 år. **Utförande:** Strömmande

Följande filmer är klipp från "Göta kanal -Sveriges största underverk:

Speltid: 6x3-5 min. **Målgrupp:** från 10 år. **Utförande:** Strömmande

[Baltzar von Platen](#)

Om det inte varit för Baltzar von Platen hade kanske Göta Kanal aldrig blivit verklighet. Men vem var han. Här får vi veta mer om denne man som kallades mannen med järnviljan och skapade Sveriges första underverk.

[Brunneby Musteri](#)

Brunneby hade stor betydelse för Göta Kanal och har en rik historia. Vi får här höra ålderfrun Bettina Kjellin berätta om gården historia och kopplingen till kanalen.

[Göta Kanal från Vättern till Vänern](#)

Efter att ha korsat Vättern når vi den del av kanalen som ligger i Västergötland. Porten in heter Karlsborg. Sedan når vi ställen som Forsvik, Tåtern, Hajstorp och så småningom Sjötorp som Baltzar von Platen hade stora planer för. Följ med på resa över Västra Götalands landskap.

[Göta Kanal från Östersjön till Vättern](#)

Vi börjar vår resa i Slätbaken, den vik av Östersjön som så småningom övergår i Göta Kanal. Sedan gör vi flera stopp längs kanalen. Vi passerar Söderköping, Bergs slussar, Borensberg för att slutligen komma fram till Motala. Häng med och få en fin bild av Göta Kanals vattenvägar.

Därför byggdes Göta Kanal

På 1500-talet tog danskarna ut höga tullavgifter i det smala sundet mellan Danmark och Sverige. På den tiden var det lättare att komma fram vattenvägen än med häst och vagn vilket tog väldigt lång tid. Men hur skulle kanalen grävas och var skulle den gå?

Slussning på Göta Kanal

Bergs slussar är det största slussområdet i hela kanalen. Och eftersom slusstekniken var nödvändig för att kunna bygga Göta Kanal ska vi nu ta en närmare titt på hur det går till att slussa en båt.

Berg på riktigt: Gotland

På Gotland har vattnets krafter mejslat fram raukar och grottor i kalkstenen och format stränderna. Vi tar reda på mer om Gotlands geologiska historia, letar urgamla fossil på stranden och hittar masklika droppstensformer i Lummelundagrottorna. Dessutom provar vi att surfa på vågorna som slår in mot ön.

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** 6–9 år. **Utförande:** Strömmande.

Vättern – Sveriges stora sjöar

Om Sveriges näst största sjö som är 1893 km² till ytan, 128 meter djup och som gränsar till fyra landskap. Vättern är känd för sitt klara kalla vatten där det finns både Vätternröding och kräftor. Vi besöker t.ex. Heidenstams Övralid, fornborgen på Visingsö och Gränna.

Speltid: 27 min. **Målgrupp:** från 10 år. **Utförande:** Strömmande.

Vänern – Sveriges stora sjöar

Vänern är Sveriges största sjö. Så stor att den faktiskt benämns som ett innanhav. Vänern bildades efter den senaste istiden för omkring 10 000 år sedan. När isen smälte var Sverige täckt av en långsgående vattenmassa som skapade en förbindelse mellan Kattegatt och Bottenhavet. Landhöjningen gjorde att sjöar som Vänern och Vättern skars av från havet. Den tidigare förbindelsen med havet innebär att det idag finns arter i Vänern som normalt inte lever ut hela sin livscykel i sötvatten, t.ex. Vänerlaxen. Sjön har flera skärgårdar och totalt 22 000 öar. Där finns 38 olika fiskarter och är ett paradys för fåglar som t.ex. Storlommen och Fiskgjusen.

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** från 10 år. **Utförande:** Strömmande.

SVEALAND

[Svenska städer: Stockholm](#)

Sveriges huvudstad brukar kallas för "Nordens Venedig". Ser du staden från ovan så förstår du varför. I det här utbildningsklippet får du lära dig om Stockholm. Vi tittar bland annat närmare på stadens geografi, besöker dess äldsta stadsdel Gamla stan, undersöker vilka som bor här och vad man kan göra som turist. Till detta utbildningsklipp finns manus, handledningar,

minilektion och quiz

Speltid: 5 min. **Målgrupp:** 8–12 år. **Utförande:** Strömmande.

[Upptäck Sverige – Svealand](#)

Svealand är ett spännande område som består av sex landskap och ligger i mellersta Sverige. Här finns Sveriges huvudstad och nästan fyra miljoner människor, på en yta stor som Österrike. Området har en historia som sträcker sig långt tillbaka i tiden. Redan på vikingatiden växte stora viktiga handelsplatser fram och det var även i Svealand som Gustav Vasa kröntes till kung. Gruvindustrin kom att bli viktig och här fanns förr många gruvor. Utvinningen av silver i Sala silvergruva kom att finansiera många krig i Europa under stormaktstiden. Idag är de flesta gruvor nedlagda men några finns kvar

och här utvinns man både guld, koppar och zink. I Svealand finns också stora jordbruksbygder, fjäll och djupa skogar med vilda djur som björn, varg och älg. Här finns även sjöar som Mälaren och Hjälmaren med flera stora hamnar. Längs kusten mot Östersjön finns en av världens största skärgårdar med 20.000 öar, holmar och skär.

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** från 9 år. **Utförande:** Strömmande.

[Upptäck Sverige – landskapet Närke](#)

Man kan säga att Närke är ett Sverige i miniatyr. Det är platt i söder, har stora skogar i norr, berg i väst och vatten i öst. På Närkeslätten besöker vi familjen på Svalgårdens som har ekologiskt lantbruk. Vi tar oss långt in i nationalparken Tivedens vilda natur med sina vackra näckrosor. I landskapets största stad Örebro får vi bl a höra en del historia på Örebro Slott, se var Svartån rinner ut, besöka Wadköping och upplevelsebadet Gustavsvik. Vi åker till naturområdet Kilsbergen och Garphyttan. På en gammal skofabrik i Kumla får vi höra att det en gång fanns flera hundra skofabriker i staden. Vi hälsar på hos familjen Andersson som är med i Kumlas speedwayklubb Indianerna. Vi ser hur dom stora Europavägarna går och besöker järnvägsknuten Hallsberg, där tågledningscentralen ser till att inte tågen krockar. Vi besöker Procordia Food, en av många industrier i Närke som tillverkar livsmedel. På Tekniska Kvarnen i Karlslund kan barn och vuxna göra tekniska experiment. Det handlar om hållbar utveckling.

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – landskapet Dalarna

Dalarna är ett rikt landskap! Rikt på traditioner och kultur! Rikt på gruv- och turistnäring. Dessutom är Dalarna mycket mer än så. Dalarnas historia är imponerande och har varit avgörande för hur Sveriges gränser ser ut idag. Följ med på en färd genom Dalarnas vackra natur över bördig åkermark till enorma skogsområden och mäktiga fjäll. Vi följer Dalälven genom landskapet och stannar till på intressanta platser. Det kan vara världens största midsommarfirande i Leksand eller världens äldsta och modernaste gruva Garpenberg. Vi träffar dalkullan på fåboden utanför Orsa, drängen som är rädd för Gustav Vasa och björnforskaren som tar med oss till det övergivna idet. Möt ungdomarna som berättar om sin framtid som gruvarbetare. Vad beror det på att människor i Dalarna är så bundna till sina traditioner och så öppna mot resten av världen, på samma gång?

Speltid: 22 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Nusnäs Dalahästar blir till

Dalahästen är en svensk symbol som är känd över hela världen. Traditionen går tillbaka till 1600-talet. Se hur arbetet går till i den här filmen.

Speltid: 2 min. **Målgrupp:** 6–12 år.
Utförande: Strömmande

Rättvik

I Tällberg och Rättvik finns det många kulturminnesmärkta gårdar och byggnader. Där finns också den mäktiga Vasastenen där Gustav Vasa höll tal till kyrkfolket 1520 för att få stöd i sin kamp mot den danske kungen.

Speltid: 2 min. **Målgrupp:** 6–12 år. **Utförande:** Strömmande

Upptäck Sverige – landskapet Värmland

I Värmland finns mycket vacker natur. Höga berg, djupa skogar, rinnande älvar, tusentals glittrande sjöar och en del åkermark. Vi åker till vintersportorten Branäs och till Långberget i norra Värmland. Vi får höra varför skogen där kallas för finnskogen. Vi träffar på Värmlands landskapsdjur, vargen. Vi besöker snötunneln och det svenska skidlandslaget i Torsby. Vi åker flotte på Klarälven och träffar en fritidsfiskare. Vi besöker Sola i Karlstad, Mariebergsskogen, Löfbergs Arena, Kulturskolan och åker båtbus på stans kanaler. Vi besöker Skoghalls bruk som arbetar målmedvetet för hållbar utveckling och en renare miljö. Vi får åka med ett piratskepp ut till skärgården på Sveriges största sjö, Vänern. Vi får höra dikter och sånger om landskapet, skrivet av kända värmländska författare. Vi besöker Alfred Nobel i Karlskoga, Selma Lagerlöf på Mårbacka, Rottneros vackra park, Ransäterstämman och mycket, mycket mer.

Speltid: 22 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – landskapet Västmanland

Vacker natur, en spännande dåtid och en högteknologisk nutid, så kan man sammanfatta Västmanland. Landskapet ligger mitt i Svealand. Sjön Mälaren fungerade som en fyrfilig motorväg förr i tiden då landsvägarna var dåliga. Än idag fraktas gods vidare ut i Sverige och världen med båt över Mälaren. I bergslagen föddes den svenska industrin, tack vare naturresurserna - malm, skog och vattenkraft. Landskapets många herrgårdar och slott visar att det funnits stora rikedomar här, och mycket av pengarna kom från bruken i Bergslagen. En hel del av vår spännande historia har utspelat sig i Västmanland.

Speltid: 15 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – landskapet Södermanland

Landskapet Södermanland, eller som man mest säger Sörmland, kallas av Selma Lagerlöf för "den sköna lustgården". Hunden Ringo är på villovägar och upptäcker på vägen hem mycket av det vackra och intressanta i landskapet. Vi följer med honom och får se vilken omväxlande natur här finns med 3000 sjöar bland annat Mälaren och Hjälmaren. Södermanland har en

gammal historia. Sigurdsristningen och Nyköpings Gästabud är en del av den. Det är tätt mellan städerna, södra Stockholm, Södertälje, Nyköping, Strängnäs med flera. I den gamla industristaden Eskilstuna besöker vi en fabrik som tillverkar bestick. I Södermanland finns ungefär 400 slott och herrgårdar; Gripsholms slott och Tullgarn är två av dem. Jordbruket är en viktig näring för Södermanland. I filmen får vi träffa lantbrukaren Jan som berättar och visar oss sitt eget vindkraftverk. En satsning för framtiden. Om man se vill Södermanland - kan man vandra på den 100 mil långa Sörmlandsleden.

Speltid: 18 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – landskapet Uppland

Landskapet Uppland - en resa genom slätter, skogar och städer Följ med Hanna på en resa genom hennes landskap Uppland - där var sjätte svensk bor. Här finns Sveriges tidiga historia där kungar, gruvor och handelsplatser funnits och finns. Idag är det en mötesplats med handel, utbildning och mångfald. Uppland är fortfarande

Sveriges maktcentrum. Landskapet bjuder ena stunden på vidsträckta slätter för att i nästa ögonblick övergå till mörka skogar och stora städer. Stockholm är Sveriges huvudstad och Uppsala är fjärde största stad. Vi åker även och besöker mindre städer som Enköping och Norrtälje. I filmen får vi se små och stora platser och upplänningarnas stolthet, skärgården.

Speltid: 15 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Berg på riktigt: Spår av is

I området runt Stockholm finns det gott om spår från istiden i form av rullstensåsar, runhällar och isräfflor. Daniel Falde undersöker hur en rullstensås ser ut inuti och tar båten ut i skärgården och hittar några riktigt imponerande jättegrytor.

Speltid: 14 min. **Målgrupp:** 6–9 år. **Utförande:** Strömmande.

Bergslagen – gränslöst spännande – En bit av Sverige

Det vi nu kallar Bergslagen har inga bestämda gränser, men dit räknas större delen av Västmanland, Dalarna och sydöstra Värmland. Bergslagen ligger i Svealand med naturen är väldigt likt den i Norrland. Här finns mycket skog och berg som innehåller framför allt järnmalm. Nu är samtliga gruvor nedlagda men många turister besöker bl.a. Falu koppargruva för att höra historien om Fet-Mats och få uppleva det som en gång i tiden var Europas största arbetsplats. Sala silvergruva var en så stor inkomstkälla för Sverige att den kallades för "Sveriges skattkammare". Vi får även veta hur man tillverkar Falukorv. I Filipstad får vi veta hur man bakar knäckebröd. Vi besöker Carl Jan Granqvist som berättar om Grythyttans Gästgiveri och Restaurang och Hotellhögskolan. SSAB tillverkar så mycket tunnplåt att en årsproduktion skulle räcka 4 varv runt jorden. Vi möter också raggare i Värmland och Dalarna. Varför vill man bli raggare i dag? Vi följer med på en "cruising!"

Speltid: 18 min. **Målgrupp:** från 9 år. **Utförande:** Strömmande.

Stockholm – Sveriges huvudstad

Stockholm är Sveriges huvudstad och även Nordens största stad. Inflyttningen har pågått länge och idag är det en av Europas snabbast växande regioner. Staden är ett finansiellt centrum men är även ledande när det gäller kultur, politik och ekonomi. Här hittar vi till exempel riksdagen & regeringen, kungahuset & Riksbanken och så Sveriges nationalarena. Det

sågs att det var Birger Magnusson, den sista Jarlen som grundade Stockholm i mitten av 1200-talet. Självklart lever hans namn vidare på många platser runtom i Stockholm och på Riddarholmen står han staty. Ciceronen Elias guidar oss genom filmen och tar med oss på en tur i tunnelbanan, introducerar oss till nya näringar och pratar Stockholmsslang.

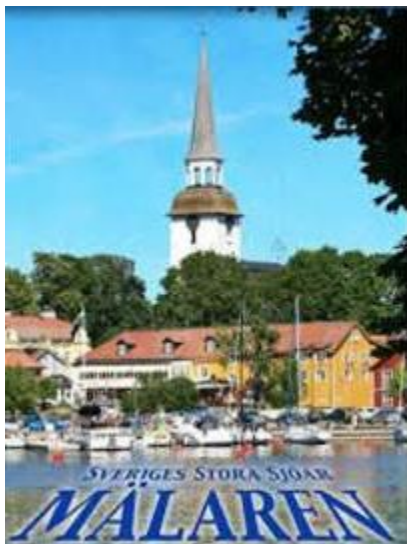
Speltid: 16 min. **Målgrupp:** från 10 år. **Utförande:** Strömmande

Gilla oss på Facebook!

Där berättar vi om nyheter och tipsar om aktuella filmer!

www.facebook.com/MediecenterVarmland

Mälaren - Sveriges stora sjöar

Namnet på Sveriges tredje största sjö - Mälaren - tros härstamma från det fornnordiska maelir, vilket idag tolkas som grus. Mälaren ligger i landskapen Västmanland, Uppland och Södermanland och har sitt utflöde i Östersjön. Medeldjupet beräknas till 10 meter och det största uppmätta djupet är drygt 70 meter. Mälaren var en havsvik fram till 1200-talet, och är numera reglerad med dammluckor vid Riksbron för att förhindra att bräckvatten strömmar in. Dammluckorna fälls endast ner vid de sällsynta tillfällen då havsvattenytan är högre än Mälarens vattenstånd.

Speltid: 17 min. **Målgrupp:** från 10 år. **Utförande:** Strömmande.

Vättern – Sveriges stora sjöar

Om Sveriges näst största sjö som är 1893 km² till ytan, 128 meter djup och som gränsar till fyra landskap. Vättern är känd för sitt klara kalla vatten där det finns både Vätternröding och kräfter. Vi besöker t.ex. Heidenstams Övralid, fornborgen på Visingsö och Gränna.

Speltid: 27 min. **Målgrupp:** från 10 år. **Utförande:** Strömmande.

Vänern – Sveriges stora sjöar

Vänern är Sveriges största sjö. Så stor att den faktiskt benämns som ett innanhav. Vänern bildades efter den senaste istiden för omkring 10 000 år sedan. När isen smälte var Sverige täckt av en långsgående vattenmassa som skapade en förbindelse mellan Kattegatt och Bottenhavet. Landhöjningen gjorde att sjöar som Vänern och Vättern skars av från havet. Den tidigare förbindelsen med havet innebär att det idag finns arter i Vänern som normalt inte lever ut hela sin livscykel i sötvatten, t.ex. Vänerlaxen. Sjön har flera skärgårdar och totalt 22 000 öar. Där finns 38 olika fiskarter och är ett paradis för fåglar som t.ex. Storlommen och Fiskgjusen.

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** från 10 år. **Utförande:** Strömmande.

Temabladen är till för att inspirera dig och underlätta för dig i ditt arbete. De innehåller tips på material och länkar inom resp. område. Allt är länkat till Mediekatalogen!
Du hittar alla temablad på vår hemsida
www.regionvarmland.se/mediecenter

Har du andra områden du vill ha ett temablad till?
E-posta eller ring oss så hjälper vi dig!

NORRLAND

Svenska städer: Kiruna

Kiruna grundades så sent som år 1900, men hundra år senare har staden redan fått flyttfeber...

I utbildningsklippet tittar vi närmare på vad som utmärker Kiruna, både som stad och kommun. Du lär dig bland annat om områdets historia och att Kiruna är en del av det område som kallas Sápmi. Vi ser även hur gruvdriften påverkar

staden. Till detta utbildningsklipp finns manus, handledningar o quiz!

Speltid: 6 min. **Målgrupp:** 8–12 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – Norrland

Norrland är ett stort område i norra Sverige och består av 9 landskap. Men här bor endast en miljon människor. Vissa delar av landsbygden håller dessutom på att avbefolkas eftersom många ungdomar väljer att flytta till städerna där utbildningar och jobben finns. Norrland präglas av naturen och närheten till den. Tystnaden och lugnet gör sig påminda. Här finns djupa skogar

och slingrande älvar - runtomkring finns sällsynta djur och växter i det som brukar kallas Europas sista vildmark. De stora fjällområdena lockar turister både sommar och vinter. Man kommer för att fiska, vandra och cykla eller för att åka skidor. Vintrarna är ofta kalla och långa. Norr om polcirkeln når solen inte över horisonten och det är mörkt dygnet runt. På sommaren är det tvärtom, då är det midnattssol och ljus hela natten. I Norrland finns stora naturtillgångar. Skogen, malmen och vattenkraften har alltid varit viktiga inkomstkällor för människorna här och har bidragit till Sveriges välfärd och hur vi har det idag.

Speltid: 18 min. **Målgrupp:** från 9 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – landskapet Gästrikland

Gästrikland kallas ibland för porten till Norrland och är dess sydligaste och minsta landskap. Kustlandskapet kan också kallas för Järnriket. Detta beror på att man sedan lång tid tillbaka har utvunnit järn som idag har lett till den stora koncernen Sandvik i Sandviken. Gävle är den största tätorten. Här finns kaffefabriken Gevalia och en del av Sveriges största containerhamnar, Gävle hamn. Staden är känd för den stora julbocken som bränns upp nästan varje år. Furuviik är en stor djurpark där man arbetar med bevarandeprojekt av utrotningshotade djur. Vi gör också ett besök på aktivitetscenter Rapatac. Barn och ungdomar från olika delar av världen samlas här för läxhjälp och för att få en meningsfull fritid.

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – landskapet Medelpad

Medelpad är Norrlands näst minsta landskap och ligger i mellersta Sverige. Det är också här man finner den exakta geografiska mittpunkten i vårt avlånga land. Här finns de milsvida täta skogarna, de forsande älvarna och bergen med de vida vyerna. Vid kusten mot Bottenhavet bedrivs fortfarande fiske. Här finns också en lång tradition med industrier som sågverk och pappers-massafabriker. Fortfarande är

skogen en viktig näring och stora skördemaskiner avverkar träden i rask takt. Timret blir sedan till brädor och plank på Tunadals sågverk. Tack vare skogen och sågverksindustrin blev staden Sundsvall under en tid en av Sveriges rikaste städer. Men många bränder har också härjat och ödelagt staden i ruiner flera gånger. Efter sista branden 1888 byggdes staden upp på nytt. Den här gången med sten. Landskapet Medelpad har varit bebott under lång tid. För länge sedan var det fiskare och jägare som levde här. Under 500-talet härskade i Medelpad en rik och mäktig hövding som fått namnet Högomsmannen. Det var en krigisk period och järnet var det som stod i centrum. Permobil är idag ett ord för elektriska rullstolar. I fabriken på Alnö byggs rullstolarna efter personens behov och handikapp. Ines är en tjej som är tolv år och använder dagligen en elektrisk rullstol. Den före detta landslagsåkaren i skidor, Karin Svingstedt, guidar oss på en spännande resa genom det lilla och stora landskapet Medelpad. "Och såg vid såg jag såg, varthelst jag såg" - Elias Sehlstedt.

Speltid: 16 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – landskapet Västerbotten

Landskapet Västerbotten och dess största stad, Kulturhuvudstaden Umeå, bara växer och växer. Orsakerna till det får vi veta i filmen. Vi träffar Ida, en av många som studerat på Umeå Universitet och nu arbetar som forskare. Vi besöker Dohi Sweden som är ett av de snabbast växande företagen i Umeå inom informationsteknik, IT. I landskapets många älvar finns flera vattenkraftverk. Vi besöker Sveriges största, Stornorrfors, och får reda på hur det fungerar. Vid den naturskyddade Vindelälven berättar en fritidsfiskare om hur man gör för att fånga en lax. En same berättar hur det är att arbeta i det mycket gamla yrket, renskötare. I en gruva i Skelleftefältet får vi höra om hur det var när det en gång rådde guldfeber i området. Vi besöker Bolidens smältverk i Rönnskär utanför Skellefteå och får veta hur man får fram guld. Vi ser hur de stora Europavägarna och järnvägslinjerna går. Vi förstår hur viktig snöscootern är för många av dem som bor i Västerbotten. Vi får höra varför Norra skogsägarna och forskare på Sveriges Lantbruksuniversitet i Umeå driver ett projekt tillsammans. Och hur viktigt det är att barnen tidigt lär känna sig hemma i skogen. Och varför flyttar så många till den lilla orten Bastuträsk, när så många andra hus och till och med byar i Västerbotten är obebodda.

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

TALBÖCKER!

Har du elever i behov av särskilt stöd?

Du kan avgiftsfritt låna skönlitterära talböcker på usb från Mediecenter.

Vi har alla böcker du hittar hos [Legimus](http://www.regionvarmland.se/legimus). Läs mer på vår hemsida –

<http://www.regionvarmland.se/mediecenter/talbocker/>

Upptäck Sverige – landskapet Härtjedalen

Härtjedalen är ett landskap med en varierande natur. Här finns stora djupa skogar, orörd vildmark och höga fjällmassiv. Runtomkring finns sällsynta djur och växter. Här lever bland annat urtidsdjuret myskoxen. Landskapet är väldigt glest befolkat och det enda i Sverige där det inte funnits någon stad. Sveg är idag den största orten. Turismen är viktig och den absolut största näringen. Hit kommer massvis av turister på vintern för att åka skidor och skoter. På sommaren kommer många för att vandra, plocka svamp eller för att cykla nedför de branta fjällena. I Härtjedalen har samerna levt sida vid sida med bönder i urminnes tider och renen och rennäringen har alltid stått i centrum. Vi får se hur en kalvmärkning går till. Vi guidas genom filmen av den f.d. landslagsåkaren på skidor - Anders Blomqvist.

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – landskapet Ångermanland

Många kommer till landskapet Ångermanland för att besöka Höga Kusten. Kusten är hög och brant och på vissa ställen stupar berget rakt ner. Inte minst Skuleberget. Orsakerna till det får vi veta i filmen. Ångermanland är en gammal bygd. Vid Nämforsen finns norra Europas största hållristningar. Vi besöker Skogsnäs. En alternativ by där människorna som bor här vill leva nära naturen och ett så hållbart liv som möjligt, som familjen Näsmark. De föder upp kor och getter. Vi följer också med på den stora festivalen Urkult i Näsåker. Vi hör hur dialekter kan skilja sig från by till by. I landskapets största stad, Örnsköldsvik, besöker vi MoDo Hockey och den gamla pappersmassefabriken Domsjö. De gör inte papper längre, utan mer hållbara produkter som bioetanol och cellulosa. Vi åker släde i ett hundspann. Vi åker båt under Höga Kusten bron på den mäktiga Ångermanälven längs Ådalen, där det förr låg så många sågverk, och ut till Ulvön. Denna populära turistö där man fortfarande tillverkar surströmming. Vi följer med ett jaktlag i skogen och hälsar på älgar i Älgens Hus i Bjurholm. Vi ser hur vägar och järnvägar går. Vi åker till den gamla staden Härnösands Energipark. De har ett nära samarbete med Technichus. Här får barn och vuxna veta mer om teknik.

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande

Upptäck Sverige – landskapet Jämtland

Jämtland är Sveriges näst största landskap till ytan. Här finns orörd natur med höga fjäll och djupa skogar. I vildmarken finns djur som björn, ren och varg. Det finns ett folk som lever av vad naturen ger - samerna. Vi får se hur det går till att samla in hundratals renar vid en kalvmärkning långt upp på fjället. Mitt i Jämtland vid den mytomspunna Storsjön ligger Östersund som är den enda staden i landskapet. Här bor idag de flesta människorna. Turismen och skogen är två viktiga näringar och ger arbete åt många. En del jobbar i Åre som är den mest berömda skidorten. I filmen görs ett besök på en gammal prästgård där det sägs spöka. Vi får reda på hur kraften i strömmande vatten blir till elektricitet och varför nästan tretusen karoliner frös ihjäl när de flydde över fjället från Norge. Bobbo Nordenskiöld som är född och uppvuxen i Jämtland tar oss med på spännande platser runtom i landskapet.

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – landskapet Hälsingland

Hälsingland är ett rikt landskap med vacker natur; blånande berg och sjöar, lång kust och stora skogar. Idag använder man skogen till att bl.a. göra kartongpapper av på Iggesunds Pappersbruk. Av barken som blir över driver man fabriken med el och ånga. Förr i tiden var landskapsblomman lin en stor tillgång och av det gjorde man vackra tyger. Av inkomsterna man fick

från linet byggde man de ståtliga Hälsingegårdarna som numera finns på UNESCOs världsarvslista. Fortfarande väver man vackra tyger av linet. I tätorten Järvsö ligger djurparken Järvzoo där man kan se våra svenska vilda djur; bland annat lodjuret som är Hälsinglands landskapsdjur. I den stora staden Hudiksvall, som är ett gammalt fiskesamhälle, fortsätter uttrycket "det glada Hudik" att leva vidare. Bland annat genom Glada Hudikteatern och musikfester. På spelmansstämmor i Hälsingland träffas spelmän, dansare och folkmusiker. Delsbostämman är den mest kända. I landskapet är den rika musiktraditionen stor och viktig och i skolorna förs traditionen vidare. Hälsingland är ett landskap som håller på att avfolkas. Hur ska man få människor att stanna kvar i landskapet och kommer de nya svenskarna in i samhället på ett bra sätt??

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige - landskapet Norrbotten

I Norrbotten finns Sveriges nordligaste kustremsa med fantastiska sandstränder och en fin skärgårdsmiljö. Det finns över 1300 öar här. Luleå är den största staden med ett stort universitet och här har även Facebook en av världens största server-anläggningar. Strax utanför Luleå ligger Gammelstads kyrkstad. En by dit människor kom för att gå i kyrkan och

träffas. Den välbevarade kyrkstaden är nu utsedd till ett världsarv av FN. Skogen och vattenkraften är motorn i näringslivet - och nu planeras stora vindkraftsparker för mer grön energi. Följ med på en resa genom Norrbotten!

Speltid: 20 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

Upptäck Sverige – landskapet Lappland

Längst upp i norr finns Lappland som brukar kallas Europas sista vildmark. Landskapet är stort - en fjärdedel av Sveriges yta. Sveriges, kanske mest storslagna natur finns i Lappland. Här finns fjäll, vilda älvar som letar sig ner till havet och myrmarker. Men Lappland är inte bara natur. Här finns stora naturtillgångar som gruvor, vattenkraft och turism. Det har lett till att vissa orter som Kiruna och Gällivare blomstrar och har bostadsbrist. På andra ställen kämpar byar för sin överlevnad. Följ med på en resa genom Lappland där vi visar historia, en vacker natur och ett helt unikt landskap i Sverige.

Speltid: 15 min. **Målgrupp:** från 7 år. **Utförande:** Strömmande.

De yttersta barnen – Emilia i Abisko

Emilia bor i byn Abisko som ligger högt upp i norra Sverige. Där finns höga fjäll, Torne träsk och vilda djur. Förra året var det en massa snö på Emilias födelsedag, men det blir mer och mer ovanligt. Har det blivit varmare de senaste åren? Tillsammans med sina bästisar Liv och Lisa tar Emilia reda på fakta.

Speltid: 9 min. **Målgrupp:** 6–9 år. **Utförande:** Strömmande.

Vi lär oss om – Livet på fjället

Vad vet du om fjällen i Sverige? Vilka djur och växter lever där? Hur ser ekosystemet på fjället ut? Vi lär oss om hur naturen ser ut på fjället, vilka djur som lever på fjället samt hur turismen påverkar fjällen. Vi tittar närmare på bl.a. fjällräven, myskoxen, fjällripan, fjälllämmeln och renen. Kapitel: Inledning - Fjället - Vinter på fjället - Sommar på fjället - Turism – Sammanfattning. Produktionsår: 2015.

Speltid: 14 min. **Målgrupp:** 9–14 år. **Utförande:** Strömmande.

Berg på riktigt: Fjällen

Vi besöker Kebnekaisemassivet och Tarfala forskningsstation i Lappland och följer med programledaren Daniel Falde uppför Storglaciären för att få reda på mer om krafterna som nöter på berggrunden. Han bestiger också Sveriges fjärde högsta topp, Kaskasatjåkka, som ligger 2076 meter över havet.

Speltid: 14 min. **Målgrupp:** 6–9 år. **Utförande:** Strömmande.

Har du och dina kollegor koll på vad Mediecenter har att erbjuda er?

Om inte kommer vi gärna och berättar om vår verksamhet!

Vi går också igenom SLIPlay och alla dess funktioner.

HÖR AV ER SÅ BOKAR VI IN ETT BESÖK!

Tfn.010-833 10 60, mcv@regionvarmland.se

[Storsjön – Sveriges stora sjöar](#)

Det här är Norrlands största sjö och den är kanske mest känd för sitt storsjöodjur. Frösön är den största ön och här finns det mesta från slalombacke till Peterson-Bergers bostad Sommarhagen. Vi besöker bl.a. Jämtlands och Härjedalens enda stad är Östersund, Kastalen i Brunflo och sjöodjursjägarna i Svenstavik.

Speltid: 18 min. **Målgrupp:** från 10 år. **Utförande:** Strömmande.

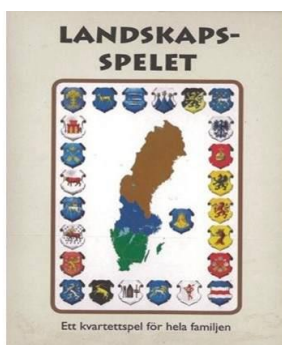
PUSSEL OCH SPEL

Vi har i samarbete med ett antal företag en verksamhet där vi fått tillgång till en mängd spel och pussel som vi får låna ut till våra kunder. Lånetiden är två veckor vid ett tillfälle för att prova/utvärdera om produkterna är något för er verksamhet. Efter de två veckorna ska spelet/pusslet returneras till Mediecenter och om ni är intresserade kan ni köpa produkten direkt från företaget som säljer det. Du hittar leverantörsuppgifter på respektive produkt. [Du hittar hela utbudet under Övrigt på Bokafliken!](#)

[Bamse Sverigespelet](#)

Åk tåg till Bamse och hans vänner som befinner sig på olika platser i Sverige. Varje spelare får tre platser att ta sig till. Den som först har fyllt sin resedagbok med minnen vinner spelet. Hitta och lär dig om olika platser i Sverige samtidigt som du har kul! OBS! Endast för utvärdering! Se leverantörens hemsida under för mer info!

[Landskapsspelet](#)

Här lär man sig landskapen genom att para ihop en geografisk bild av landskapet med sitt respektive landskapsvapen, landskapsblomma och landskapsdjur. För två till fyra spelare.

Georigo – det stora geografispelet om Sverige

Spela, skratta, lär och tävla mot varandra om Sveriges geografi. Lär dig mer om Sveriges geografi och karta. Och utmana dina kompisar i vad ni redan kan. Kartan av Sverige är indelad i ett rutsystem. I spelet ska du försöka hitta berg, sjöar, orter och annat. Ju mer "mitt i rutan" du träffar desto högre poäng får du. Du kommer också få svara på vad ställen på kartan heter och allmänna frågor om Sverige. 360 frågor.

Sverigespelet

Tävlingsjakten är förlagd till Sverige där du ska svara på frågor kring svenska traditioner, svensk kultur, natur och mycket mer. Kasta tärningen så får du veta om du ska ta dig runt på cykel eller via flyg. Varje rätt svar ger dig ett kort och den spelare som först har samlat fem olika kategorisymboler vinner.

Mitt första frågespel

Världen är full av fascinerande och roliga saker som barn älskar att undersöka ur alla möjliga vinklar. I detta söta spel får de också lära sig att förklara sina observationer. Frågorna på korten uppmuntrar spelarna att beskriva och fundera på både nya och välbekanta saker under den trygga vägledningen av någon vuxen.

Du vet väl att du kan låna robotar från Mediecenter Värmland!

Vi har 5 olika robotar för utlåning.
Lånetiden är max 4 veckor.

**Ozobot, Lego WeDo 2, Sphero, Blue-Bot
och Dash & Dot**

TIPS PÅ LÄNKAR

FotoFinnaren

FotoFinnaren är en växande bildbank som har kommit till för att lärare och elever lätt ska kunna hitta bildmaterial att använda i undervisning och skolarbete. Bilderna får användas fritt för skolbruk.

(<http://www.fotofinnaren.se>)

Seterra

Seterra Online hjälper dig att lära dig alla typer av namngeografi – länder, flaggor, svenska landskap, hav, delstater, städer i Europa, Asien, Afrika, Sydamerika och Nordamerika.

(<https://www.geoguessr.com/seterra/sv>)

Elevspel

Spel som barnen i skolan tycker är roliga samtidigt som de lär ut kunskap. Lärande ska vara kul! Välj kategori för förslag på roliga och pedagogiska spel för skolbarn i grundskolan. (<http://www.elevspel.se>)

SO-rummet

En sajt för dig som vill veta mer om historia, religion, geografi och samhällskunskap. Innehåller flera ämnen och även lärmaterial. (<http://www.so-rummet.se>)

Länkskafferiet

Här finns länkar till 4500 webbplatser och andra digitala lärarresurser som passar bra för skolarbete. Länkskafferiets målgrupper är elever, lärare, pedagoger och bibliotekarier. Även föräldrar kan ha nytta av Länkskafferiet. (<http://www.lankskafferiet.org>)

Temabladen är till för att inspirera dig och underlätta för dig i ditt arbete. De innehåller tips på material och länkar inom resp. område.

Allt är länkat till Mediekatalogen!

Du hittar fler temablad på vår

hemsida www.regionvarmland.se/mediecenter

Har du andra områden du vill ha ett temablad till?

E-posta eller ring oss så hjälper vi dig!

